

Várady Albert, főügyelő, sz. 1851-ben, Botháza kolozsmegyei községben, megh. 1915 ápr. 20-án, Budapesten. — 1868 óta Kolozsvárott működött, utána a megnyíló Vígszínház, majd 1901 óta a Nemzeti Színház főügyelője volt. 1909 okt. 23-án megülte 40 éves működése jubileumát. — Neje: Könczöl Irma, színésznő, sz. 1856-ban, megh. 1879 szept. havában Kolozsvárott. (L. „Magyar Polgár”, 1879 szept. 11.)

Várady Ferenc, színigazgató, sz. 1820-ban, Nyirbogdányban, megh. 1892-ben, Székelyhidon. Szülői kisbirtokosok voltak Nyirbogdányban. Őt Debrecenben neveltették, ahol a híres ref. kollégiumnak volt jeles diákja, később pedig ugyanott jogászkodott, a ref. jogakadémia, de hamarosan beállt a színészek közé. Mindenféle szerepet játszott; leginkább jellem szerepekben érvényesült. Mint a szatmári társulat tagja nőül vette Németh Emiliát, a társulat fiatal, 17 éves tagját, kivel halála napjáig boldog házasságot élt. Házasságukból 12 gyermekük született, kik közül többen szintén a színészetnek lettek érdemes munkásai, u. m. Várady Antónia, később Sándor Emilné, Rózsa, később Heltai Nándorné, Emma, nagytehetségű drámai szende, fiatalon, 22 éves korában meghalt, Ibolya, később Orbán Árpádné, Ákos és Dezső, kiknek neveire ma is sokan emlékeznek még. 1850-ben színigazgató lett és az volt egyfolytában 40 évig. Mindenki szerette benne a humánus érzelmű, jóságos és puritán embert. Feleségével együtt ilyen szellemben nevelték gyermekeiket is. Vele egyidőben három Várady Ferenc szerepelt e néven. Megkülönböztetésül mindegyik jelzót kapott neve mellé. Az egyiket „bicskás” Váradi Ferencnek (híres verekedő volt), a másikat „táncos” Váradi Ferinek, (jó táncos volt), őt pedig a „becsületes” Várady Ferencnek keresztelték el.

Utolsó éveit — már mint öreg nyugdíjas — Székelyhidon élte le, ahol közbecsüléstől kísérve, 72 éves korában fejezte be érdemes életét. — Életének érdekes és nevezetes momentumai: debreceni színészkedése idején egyideig negyedmagával, lakótársa volt a szin-

tén velük egyidőben színészkedő Petőfi Sándornak. Sokszor beszélt, hogy a nagy költő zsörtölődő, kötekedő és összeférhetetlen természetű volt. Rendre mind megszökődöttek mellőle. Nem bírták elviselni zsarnokoskodását, holott a zsarnokságot ő ostorozta a legelszántabban. 1848-ban, már feleségével együtt, volt a debreceni társulat tagja és itt érték őket a forradalmi események. Tanúi voltak a debreceni országgyűlésnek, Kosuth Lajos sorsdöntő beszédjének s a nagytemplomban a trónfosztó határozat kimondásának. Mikor az oroszok betörték Debrecenbe — mesélték gyermekeiknek — a szintársulat tagjai akkor is próbát tartottak a színházban. Az oroszok oda is berontottak, de meglátva az előfüggönyre festett bibliai képet, térdre borultak, keresztet vetettek magukra és csendesen tovább mentek; senkit sem bántottak. (Heltai Nándor.)

Várady Ferencné Németh Emilia, színésznő, sz. 1831-ben, Szatmárnémetiben. Nemes táblabírói családból származott: atyja Németh Sámuel ügyvéd volt, anyja Szathmári Erzsébet. Korán jutott árvaságra. Édesanyját már 14 éves korában elvesztette és ez időtől kezdve ő vezette atyja háztartását. Hamar megszokta tehát az önállóságot. 16 éves korában elvesztette édes atyját is és teljes árvaságra jutott. Még atyja életében műkedvelő előadásokban vett részt, ahol megnyilatkoztak színészi képességei. 17 éves korában már a szatmári szintársulat tagja; itt megismerkedett Várady Ferencsel, a kiváló fiatal jellem színésszel, a későbbi igazgatóval, félév múlva felesége lett. Kiváló komika, kitűnő házaszony és gazdaasszony-ságáról volt nevezetes (leányai szintén); vendégszerető asztaluknál minden átutazó színész szívesen látott vendég volt. E. Kovács Gyula és Molnár György, a nagynevű tragikus színészek, társulatuknál való vendégszereplésük alkalmával, valamint a többi vendégszereplő művészek, állandóan asztaluk vendégei voltak. Mint színésznő és igazgatóné 40 esztendeig osztotta meg férjével a színészi és igazgatói gondokat, míg belefáradva a küzdelmekbe, visz-